

DĚLSKÝ POTÁPĚČ

Slez nebudeme... | 1

...nad koncem tištěných Lidovek

LIDOVÉ NOVINY | Sobotu 3. července 2010

ORIENTACE|STUDOVNA

27

Praha – exotické město Orientu vsechno zacalo Kafkou

Židé v Čechách byl pravděpodobně základním náčrtkem v rádu

jetku byly dlouho mimo hlavní zájem historie. Podle německého historika Franka Bajohra o tom svědčí i fakt, četři poválečných desetiletí vyšly monografie venované této problematice v rozmezí dvaceti let. V roce 1968 byla publikována kniha Helmuta a o vytěšňování Židů z hospodářského hlediska. Izraelský historik Avraham Yudal svou studii, která se více zabývala židovské reakce na istorickou politiku, až v roce 1987, oří se věnovali především situaci v Československu. Vyhlastení majetku bylo po dobu v očích badatelů zastíněno nováním jeho majitelů. Ve skutečnosti však tyto dvě oblasti úzce propojily.

Foto AFP

Se židovskou komunitou žijí v Česku dnes pouze tisíce lidí (např. USA, SRN či Izrael). V 50. letech byla založena Jewish Claims Conference, které jednala o židovských majetkových náročích vůči Německu. Zastupovala nově vzniklý stát Izrael a židovské oběti v západních zemích. Peníze ICC se dostávaly v malém rozsahu od roku 1954 i do komunistického Československa.

Polistopadové restituční

Po roce 1989 se otevřel nový prostor k nápravě majetkových kráv. Restituční se staly součástí širšího pojetí změny vlastnických práv, ale první zákony z let 1990 a 1991 v mnohém diskriminovaly židovské žadatele, protože odmítaly zkoumat události před rokem 1948. Až v roce

Sobotu 17. ledna 2009 | LIDOVÉ NOVINY

O co čeští Židé přišli a co dostali zpět

ORIENTACE|ESEJ

Proč Češi straní Izraeli

AVO ◇ SOBOTA 25. DUBNA 2009

Topolánek proti zbrždění vztahů s Izraelem Židé mezi Vonty

vázaný povýšení úrovně vztahů na urovnání s Palestinci, prohlásil Netanjahu.

Evropská komise ve čtvrtk odmítla zintenzivnit vztahy s Izraelem, dokud jeho vláda nepřistoupí na koncept dvou států, tedy neuzná právo Palestinců na

Dlouhodobou současněho

Obrázek 3 z 5

Autor: Karel Veliký

U vzniku Lidových novin, které prý „znamenaly zásadní zvrat v české žurnalistice“ (viz Wikipedie) stál roku 1893 advokát židovského původu Adolf Stránský. Původní rodinné příjmení se neuvádí, ale „ti, kdo si mění jména“ volili, jak známo, často právě ta co možná nejčeštejší, např. Luboš Dobrovský býval Hamerschlag, Bencion Bať se stal Stanislavem Budínem atd. Mívali-li i dva posledně jmenovaní nemalý vliv na tvorbu tzv. veřejného mínění (jen jejich stručné životopisy stojí opravdu za přečtení, včetně osudů potomků a příbuzných!), pak Adolf Stránský a jeho syn Jaroslav zcela zásadní, jak koneckonců dokládá i zde citovaná „otevřená encyklopédie“ (otevřená jak pro koho, že?). Nepřeháníme příliš, řekneme-li, že to právě oni podle vlastního zájmu a měřítka mezi Čechy a Moravany prosadili novou, dodnes

povšechně uznávanou stratifikaci české společnosti na vrstvu lepší, vzdělanou, slušnou a inteligentní (vzorně buržoazní, zato vždy s nějakou tou bolševnickou ratolestí), totiž filosemitskou, a na n e k u l t u r n í antisemitskou luzu, hloupou, zakomplexovanou, deprivovanou, neschopnou, nenávistnou, záštiplnou, patologickou ssedlinu - za ta desetiletí je těch jako-odborných i neskrývaně pohrdlivých adjektiv ještě mnohem víc.

Už jen samotná koupě Lidovek proto značila, či lépe: stačila k tomu, aby se dotyčný nad takto vymezovanými spoluobčany - burany a jinými primitivy - cítil p o v z n e s e n (je to zkrátka tentýž způsob, jaký se pro měkkou práci s davy využívá dodnes). O tom, co všechno dalšího oba Stránští a jejich noviny pro Čechy znamenali - a znamenají - bude nejen v těchto dnech dozajista napsáno dost a dost. My však při této příležitosti chceme ze zapomenutí vyzvednout rádky, jaké se jinde jen tak neobjeví...

Neznámý autor vysoce raritních *Zákonů života* (Brno: Soukup, 1934) na stranách 102 a 105 druhého dílu, když čtenáře vyzývá, aby sledoval činnost a působení tzv. „lepších Židů“, v nich varuje:

Příklad jeden za všecky: V ČSR v Brně je jeden největší vlastenecký Žid, který už se téměř veřejností ani za Žida nepovažuje. Považuje se skoro již jen za vlastence. Je ovšem velkým boháčem, má největší tiskárnu, domy a kroví, co ještě všecko [aby se majitelem velkých novin stala soukromá osoba, bylo v ČSR výjimečné]. Vedle toho spekuluje v politice a má zde až příliš veliký vliv, prý i na vyšších místech. Vydává noviny, lidové noviny. Čeští lidé je hodně čtou a považují je za jakousi elitu. Firma je ryze česká. A tak, předně: hezky, pozvolna, pěkně skrytě, nenápadně, je jeho novinami lid zpracováván, aby byl vstřícný k Židům, aby je cítil, aby je považoval za dobré, schopné, vynikající, za své dobrodince, kteří mu dávají práci, atd. Všecko židovské je tu vychvalováno, oslavováno, ať je to židovský průmysl, židovská banka, kdejaký židovský čin atd. Čtenáře těchto novin jistě ani nenapadne, že by mohl býti také jiný Žid než dobrý. Toto přesvědčení je mu nenápadně sužerováno, den ze dne. Přirozeně mu nakonec uvěří. A přirozeně, že jakákoliv nehezká pravda o Židech se tam neobjeví. Jen dobré, pěkné o Židech. Pozornost ode všeho zlého a zločinného, co činí, je soustavně odvrácena. Vystoupí-li kde někdo proti Židům, je jimi veřejnosti ihned líčen jako špatný, něco jako vyvrhel, pomatenec, hlupák. Je prohlédnut jeho život, sehnány o něm klepy, kdeco špatného se dá o něm sehnat... [zjevně i proto se autor uchýlil, snad na základě předchozí zkušenosti, k anonymitě a svou knihu z obav před pronásledováním raději podepsal jako Neznámý] Toto je jen několik slov o činnosti vašeho dobrého, lepšího, dokonce vlasteneckého Žida. Je to jen několik slov o jeho činnosti jako majitele jedněch lidových novin...

On už sám přívlastek „lidový“ ve výše uvedeném kontextu (elitní, lepší) odpovídá obecné tendenci, ať už vědomé či nevědomé, zvrátit vše naruby, vykloubit a pak rozložit.* Jiný

paradox: ač záhy „orgán Hradu“ – politické úvodníky a komentáře plně podporovaly hradní politiku TGM a Benešovu – těšily se LN zároveň pověsti „objektivního“, „všeestranného“, „nestranského“, zkrátka „nezávislého“ deníku! Všechna ta slavná jména literátů, „hradních novinářů“ a jiných opor společnosti k němu ovšem lákala nejen společenská prestiž, ale i výška honorářů, předpokládaná blízkost k prezidentským dispozičním fondům, konexe (styky jako „vrchol znalostí“) atp.

Po obnovení titulu renegáty (**Havel**, Dienstbier, Dobrovský, Ruml aj.) v samizdatové podobě, opět ve snaze stratifikovat, „dostat se mezi lid“, jakož i po převratu, kdy list začal opět vycházet legálně, jednotlivé redakce přes všechny personální, vlastnické a jiné změny, navzdory své bezvýhradné demo-liberální orientaci tuto pověst (ba kult) „nezávislosti“ oživily, živily a pro své od nového tisíciletí pozvolna řídnoucí čtenáře vesměs i udržely. Až do konečné likvidace. že zároveň navázaly na zakladatelskou a předválečnou filosemitskou linii samo sebou neudiví, už v druhé polovině třicátých let nacionálové mluvili výhradně o Židovkách, neboť jak mezinárodní i vnitrostátní napětí houstlo, stávalo se to skryté, po dávkách odměřované, stále zjevnějším. Po devětaosmdesátém se už nemuselo tajit a snad ani odměřovat nic, jak se lze přesvědčit z hustoty zcela jednoznačných titulků (něco málo maličko z nich v obrazové příloze). Na terra prohibita jakékoli kritičnosti tu nemají obzvlášť vyladěný radar jen jejich autoři. Jak ve *Vabanku* s úsměškem říká Izraelita Dušek:

„Češi naletí na jakoukoli hlásanou humanitu, jen když se jim poklepe po rameni, toho je třeba využít. Zadrnkat na strunu spravedlnosti a zároveň si něco vymyslit, aby měli alespoň nějaký komplex viny. Pak budou pochodovat podle našich not a ještě si budou myslit, že je to jejich národní písnička.“

Gój je prý **synonymum hmyzu...**

Poznámka:

* Plného jejího rozvinutí jsme ovšem svědky a obětmi až nyní, a naprosto nemusí jít o politická či kulturně-historická téma, i od titulků typu „vědci zjistili: spěte ve stoje, jezte vleže“ jsme patrně již jen krůček.